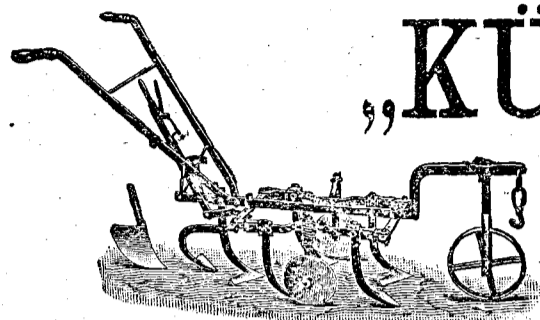

ERDELYI GAZDA

XLII. ÉVFOLYAM

KOLOZSVÁR, 1910 Junius 12

24. SZÁM.

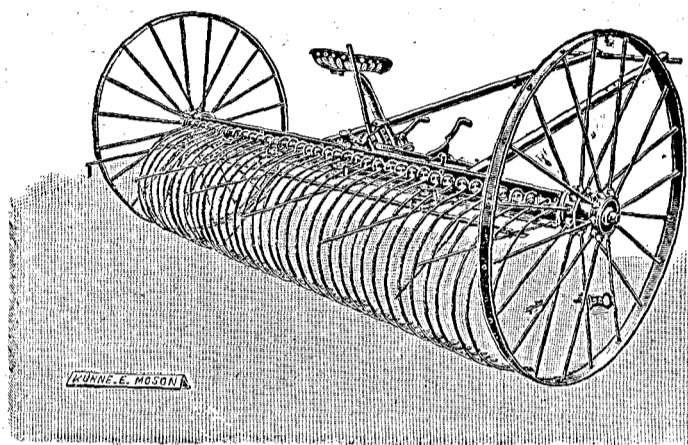
„KÜHNE“

mezőgazdasági
gépgyár r. t.

MOSONBAN

elismerett gondos kivitelben szállít: mindennemű egysoros kapálésczközöket,
Columbia kultivátorokat, Herrmann-kapálókat,

2012

Laass-rendszerű többsoros kapálógépeket,
Burgonyamivelőgépeket, Szénagereblyéket,
„OSBÖRNE“ kévekötő- és marokrakó
arató- és fűkaszaló-gépeket.
Cséplőkészleteket motor- és járgányhajtásra.

Főraktár:

Budapest, VI., Váci-körut 57/a.

Fiókraktár:

Debrecen és Temesvár.

Székely Gazdák Szövetkezeté-nél, Marosvásárhelyt

kedvező fizetési feltételekkel legjutányosabban vásárolt

gazdasági gépeket,

mindennemű gazdasági eszközöket és cikkeket.

Értékesítünk gabonát, magvakat és gyapjút.

Kühne mosoni gépgyára és Mc. Cormick aratógépgyárának

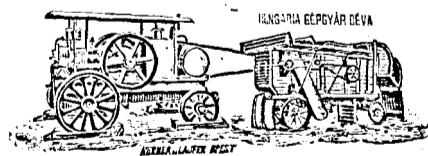
kizárólagos képviselője.

2336

Bárá Kemény József **Hungaria Gépgyár**
betéti társaság **DÉVA.**

2023

Gyárt és raktáron tart: Mindennemű mezőgazdasági talajmegművelő és feldolgozó
gépeket. Benzin- és nyersolajmotoros cséplőkészletek minden nagyságban.

Mindennemű stabilmotorokat és gőzgépeket egy lóerőtől ötszázig. Villamosvilágítási és erőátviteli telepek tervezése, kastélyok, gazdaságok
villamos- és acetylen világítási berendezése.

Daráló, őrlő és fűrészmalmok tervezete és építése. — Vizvezetékek és kutak.

Különösen ajánlja modernül berendezett gyárát bármely szerkezetű gazdasági vagy egyéb gépek és autók javítására.

Különlegességei: Hűtőkamrák, jégkészítő telepek, tejgazdaságok és sajtgyárak berendezése, tejgazdasági berendezések
és kamrák javítása. Authogén forrasztások. **Automobil-garage.**

Az amerikai „Milwaukee“ arató és talajmegművelő gépek erdélyrészi vezérképviselője

Olcsó árak!

Kedvező fizetési feltételek!

Pontos és szolid kiszolgálás.

VEGYEN! VEGYEN!
Konverzionális Jelzalog-Sorsjegyet!
 E sorsjegyek mindenkiből kihúzzák a törlesztési huzáson és a nyereség huzásokon az a sorsjegy is tovább játszik, melyre előzőleg egy vagy több nyereség már esett. E sorsjegyek 70 éven át játszanak és kaucióképen is letehetők. Legnagyobb főnyeresége:
egy millió korona.

Huzások: minden év február 25-én, április 25-én, június 25-én, augusztus 25-én, október 25-én és december 27-én.

Részletre:
 egy darab 15 havi részletfizetésnél havi 10 korona
 egy darab 17 havi részletfizetésnél havi 9 korona
 egy darab 20 havi részletfizetésnél havi 8 korona
 egy darab 23 havi részletfizetésnél havi 7 korona
 egy darab 28 havi részletfizetésnél havi 6 korona

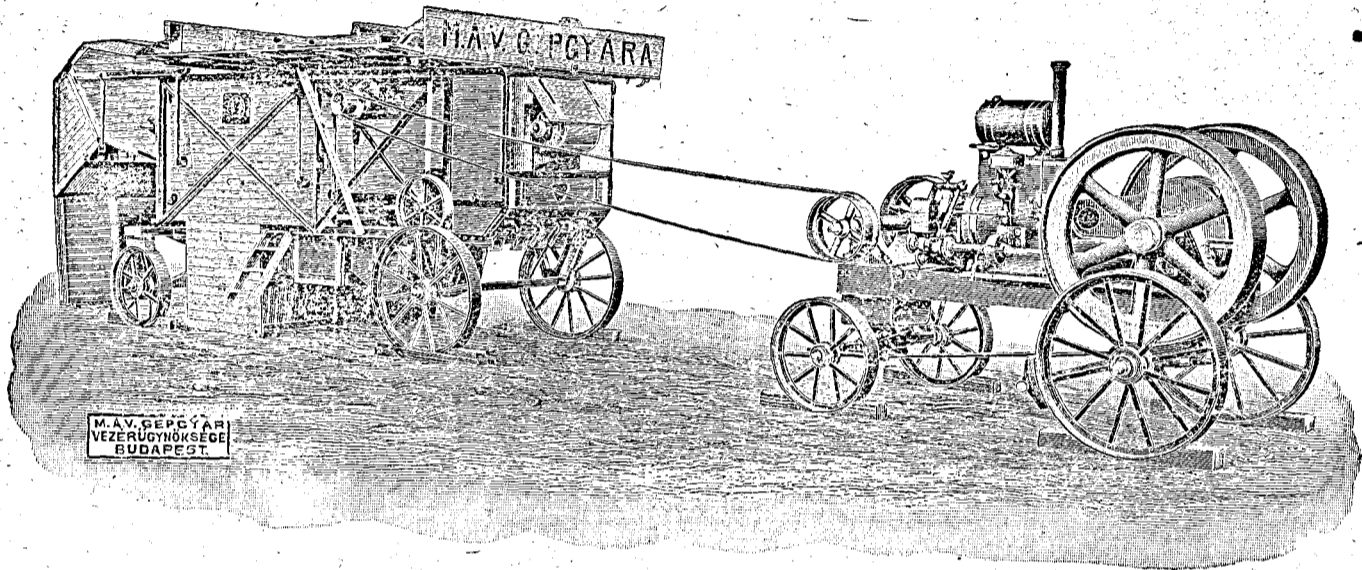
vagy letétre 20 K foglaló lefizetése után legolcsóbb kamatra,
 A nyereségek azonnal a vevőt illetik.

Kapható a
Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank
 részvénytársaságnál
 Mátyás király-tér 7 szám alatt.

Legújabb szerkezetű

BENZIN CSÉPLŐ-KÉSZLETEK

tulszárnyalnak minden más gyártmányt.

Nagy munkaképesség! Gazdaságos üzem.

Kivánatra szívesen küldünk árjegyzékét és költségvetést.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, BUDAPEST.

2021

Őszi trágyázás!

Valódi védjegyű
 2459

Thomassalak

a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya!

Csak akkor valódi, ha ilyen zsákban van és eredeti olomzár van rajta.

Minden zsák tartalom-jelzéssel van ellátva.

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Kalmár Vilmos
 a Thomasphosphatfabriken, Berlin vezérképviselője Budapest, VI. Andrásy út 49.

HUTTER GERŐ

Első Magyar Gőz- és Villamerőre berendezett

MŰLÉPGYÁRA

Kolozsvárt, Jókai-utca 7.ik szám.

Ajánlja a legkitünőbb valódi méhviaszból, bármely méret szerint készült műlépei.

Sárga műlép 1 kgr. 5 korona.

Fehér műlép 1 klg. 6 korona 50 fillér.

Csomagolásért csak saját költségeimet számítom fel. Az árak az itteni posta vagy vasutállomásig szállítva értendők. A tisztán kezelt fehér és világossárga salakmentes, idegen anyagoktól ment viasz kgr.-ját 3 koronáért beváltom.

Becsés megrendelését várva vagyok:

2433

Teljes tisztelettel: **HUTTER GERŐ**, műlépgyáros.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től

10-50 éves lejáratu

olcsó ingatlan jelzalog-kölcsönöket, szerzek konvertálok más intézeti terheket, rendbeszedem egyuttal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotot, kagyors és költséget kimélő eljárással.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadékkul alkalmas, a földszéken is jegyzelt 50 év alatt kisorsolandó.

4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket. A szelvények költségmentesen az intézetnél Nagyszebenben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál” ki-fizettetnek 2018

A legmegbízhatóbban közvetitem: magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bányák és ezek termékeiuek adás-vételi ügyleteit.

Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és banyaügynökség **GOMBOS BENO** Kolozsvár, Ferenc József-ut 7.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet” kizárólagos ügynöksége.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDATISZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ::

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A szövetkezetek ellenségei.	293
A gazdatisztekről.	293
A buza nemesítése. <i>Gáspár József. I.</i>	294
A kezdő méhészmire figyeljen és mit kerüljön? <i>Gallovích István.</i>	295
Kisebbszakközlemények.	296
Kormányintézkedések.	297
Vegyes közlemények.	298
Hirdetések.	

A szövetkezetek ellenségei.

A világ teremtése óta nem volt üdvös mozgalom, amelyiknek nyomban ne támadt volna ellensége. Így van ez a szövetkezeti mozgalommal is, dacára annak, hogy a szövetkezetek létjogosultságát, szükségességét nem akad józanul gondolkozó ember, aki kétségbe vonja. A szövetkezeti mozgalmat az önzés ellen indított hadjáratnak nevezhetjük. Azokat tehát, akik szövetkezetekkel szemben állanak, bátran nevezhetjük az önzés katonáinak s éppen azért minden szövetkezet elleni mozgalom, vagy támadás már csirájában erkölcsstelen, jogosulatlan és ellenszenves.

Kár is volna szót vesztegetni a szövetkezet ellenes támadásokra, ha a újabb időben közönséges kortes eszközzé nem fajultak volna el. A Sándor Pál vezérlete alatt működő Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés, amelynek volnának szebb és nemesebb feladatai is, újabban jóformán egész tevékenységét szövetkezet ellenes támadásokban merítette ki. Képviselőjelölteket vett pártfogásába, akiknek természetesen megválasztásuk esetén kötelességük lett volna a törvényhozás mezején is harcolni a szövetkezetek ellen és ütni azokon, valahányszor csak lehet.

Ezt már nem lehet sokáig tétlenül nézni. A szövetkezeti eszme barátainak is sarkukra kell állniok és megmutatniok azt, hogy a szövetkezetekbe tömörült magyarság morális ereje oly nagy, hogy azzal hova-tovább mindenkinek számolni kell.

A Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége látott hozzá legutóbb ahhoz, hogy a szövetkezet ellenes támadásokat kellő értékére leszállítsa s azokra az érdemleges választ mielőbb megadja. Az első lépés egy erélyes hangú tiltakozás volt, amelyet magáévá tesz valamennyi gazdatársadalmi szervezet és szövetkezet.

Nem maradtak azonban tétlenül az egyes szövetkezeti központok sem. Ma már valamennyi szövetkezetnél közkézen forog az agrárprogram, s valamennyi szövetkezet falán ki vannak függesztve a szövetkezetek kívánságait tartalmazó plakátok. És azoknak a választópolgároknak, akik szövetkezetekbe vannak tömörülve, volt rá gondjuk hogy valamennyi képviselőjelölt hitvallást tegyen az agrárprogram és a szövetkezeti program mellett.

A szövetkezetek nem politizálnak, semmi közük ahhoz, ki 67-es, vagy 48-as, de attól nem tilthatja el senki őket, hogy a saját érdekeik védelmére minden megengedett eszközt felhasználjanak.

Az idén tehát a szövetkezeti emberek is beleszólhattak a választásokba és ha meggondoljuk azt, hogy ma már Magyarországon több mint fél millió ember, tulnyomó részben választópolgár van a szövetkezetek falain belül tömörülve, biztosak lehetünk arról, hogy a választások alkalmával a szövetkezők serege döntő tényező volt.

A szövetkezetek ellenségei ott tévednek, hogy nem tesznek különbséget az igazi szövetkezetek és a szövetkezeti elnevezést bitórlók, de voltaképpen uzsoráskodó intézmények között. Pedig a különbség igen nagy. Ez utóbbiaknak vannak bűnei, amelyeket ostorozni kell, de a támadók tegyenek különbséget. Az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó falusi szövetkezetek, a Hangya fogyasztási szövetkezetei, egytől-egyig becsülni való gazdasági és kulturumunkát végeznek, irtják a pénz és áruuzsorát, nevelik a népet kereskedelmi ismeretekre, szabályozzák a fogyasztást, megteremtik az értékesítést oly helyeken, ahol azelőtt a falu népe teljesen védtelenül ki volt szolgáltatva az áru- és pénzuzsorásoknak. Az ily munkásságért föltét-

len dicséret illeti meg a szövetkezeteket, nem pedig támadás. Ha pedig hozzávesszük még, hogy a szövetkezetek irányzata mindenkor nemzeti és hazafias volt, és bizony nagyon sok vidékén az országnak csupán a szövetkezet védője a magyar állameszmének, beláthatja mindenki, hogy a szövetkezeteket ért támadások a magyarság ügyének is rossz szolgálatot tesznek.

Reméljük azonban, hogy a jobb belátás urrá lesz a szövetkezetek ellenségei fölött s a közeljövő megmutatja, hogy a szövetkezetek morális erején nem fog győzedelmeskedni a fékevesztett önzés.

A gazdatisztekről.

A mezőgazdasági előrehaladás leghivatottabb apostolai: a magyar gazdatisztek, elégedetlenek mostani helyzetükkel. Ha végig olvassuk a gyűléseikről kiadott tudósításaikat, vagy pedig Magyar Gazdatisztek Országos Egyesületének legutóbb kiadott évkönyvét, mindenfelől csak panaszos hangokat hallunk. És a panaszok egytől-egyig jogosak. A gazdatisztek helyzete valóban nem rózsás, a közel tízezer főre rugó ezen társadalmi osztály maholnap teljesen az elnyomott próletár sorsra jut, vagy legalább is keresztül megy azon a nagy átalakuláson, amelyet a magyar gentri végig szenvedett, amely ma jó részben pipafüstös, poros irodák falai között robotol, görnyed napszámos munkával.

A magyar gazdatiszt azonban abban különbözik a gentritől, hogy őt részben sem a saját bűne tette tönkre, hanem a szociálpolitika és az érdekvédelem hiánya. Alkottak ugyan törvényt a gazdatisztek jogviszonyainak szabályozásáról, de ez a törvény alig ér egy hajtótát. A gazdatisztek jogviszonya ma is szabályozatlan, mert ott a hol nincs humánus és szociális érzéssel megáldott földesur, a gazdatiszt ma is minden nagy készütsége dacára, csak cseléd, sőt rosszabb a cselédnél, mert hiszen őt nem csak mulasztásaiért, de még az időjárás viszontagságaiért is felelősségre vonják.

Még nagyobb baja azonban a gazdatiszteknek, a modern szociálpolitika, a «kis ember» boldogító láz, amely elsősorban a földbirtok ellen irányul. Nincs vidék, nincs falu, ahol ne parcelláznának, ahol ne akarnák a kis embert

Őszi erőtakarmány szükségletünk

beszerzése előtt tájékozódjunk az árak felől a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

BUDAPEST, V., Alkotmány-u. 31.

erőtakarmány osztályánál.

Megbízható minőség!

Előnyös árak!

földbirtokkal boldogítani, úgy azonban, hogy a földet vásárló kis embernek még a dédunokája is megsiratja elődeinek földszerző hajlamát. Uzsoráskodó bankok, nyereszkes magánvállalkozók vetik rá magukat egyes birtoktestekre és parcelláznak 50—100°,-os haszon mellett. A paraszt rajong a földért, meg is veszi mindenáron. Egy csomó bank, egy csomó spekuláns felhizik a parcellázásokon, de viszont egy pár kiscgazda évtizedes rabigát vesz a nyakába, egy pár gazdatiszt pedig kenyér nélkül marad. A parcellázások révén állás nélkül maradt gazdatisztek száma szinte rohamosan nő, de azért a kormány még ma sem meri betérjeszteni a birtok feldarabolásokat szabályozó, helyes mederbe terelő törvényt, amely biztosítaná azt, hogy az állás nélkül maradt gazdatiszt a feldarabolt birtokból egyrészt szintén megszerezhetne magának, s azon a környéken továbbra is apostola maradhatna a mezőgazdasági előrehaladásnak.

Sok, nagyon sok baja van még ezenkívül is a magyar gazdatiszteknek, hogy egyebet ne említsünk, máig is megoldatlan a nyugdíjkérdésük, sőt mi több, a gazdatisztek nevelő mezőgazdasági szakoktatás kérdését sem oldották meg a multban valami szerencsés kézzel. A földmivésiskolai végzett növendékek nevelése olyan volt, hogy minden földmivésiskolás gazdatiszti címét és jogokat követelt magának, sőt azt meg is szerezte. Ez azonban még hagyján, de mit szoljunk az olyan esetekhez, amikor akárhány földesur tulajdon inasát tette meg gazdatisztnak. Az ilyesmik ellen semmi szavuk nem lehetett a hatóságoknak, mert hiszen a maga vagyonával mindenki úgy rendelkezhetik, a hogyan akar. Ez kétségtelenül igaz, de viszont akkor ne prédikáljunk mezőgazdasági előrehaladásról, mezőgazdasági szaktudásról, ha kinek-kinek a kénye-kedvére bizuk annak a megítélését, hogy kiben van meg a gazdasági szaktudás minden kelléke. Az újabb időben e téren némi javulás történt, mert a gazdasági szakképzettség nivóját ismét emelték, azonban az intézőkörök itt is megálltak a féluton, a rég óhajtott gazdasági főiskola még mindig csak a jövő zenéje. Az is igaz ugyan, hogy ennek jórészt maguk a gazdatisztek is okai, mert kevés oly társadalmi osztály van, amelyik oly keveset törődne a maga sorsával, mint a gazdatiszteké. A folyton gyarapodó bajok azonban előbb-utóbb felrázzák gazdatisztjeinket is tétlenségükből és zászlót ragadnak, sikra szállnak jogaikért, amiket részükre szakképzettségük, fárasztó és az ország közgazdaságára igazán hasznos munkájuk biztosít. Abban biztosak lehetnek, hogy a jogokért való harcban mellettük lesz az egész ország népének őszinte rokonérzése.

A buza nemesítése.

Irta: Gáspár József.

I.

A magyar buzának azt a kiválóságát, mellyel a világ piacon helyét elfoglalta, klímánk sajátossága, termőtalajunk összetétele és gazdagsága alapították meg és tartják a jelenben is felszinen. Klímánknak a buza termesztését befolyásoló tulajdonsága nem változott, vagy legalább nem annyit, hogy a miatt a buza hanyatlásától tartani lehetne. Termőtalajunk gazdagságában azonban már az egész vonalon megállapíthatjuk a hanyatlást, de, minthogy modunkban van az elvont táperő visszapótlása, baj erről az oldalról sem fenyeget.

Termő földünk gazdagsága kifejlesztette buzánknak a megdőlésre való hajlandóságát, a dus tápanyag okozta eme hajlandósághoz — egyik gyengeség szüli a másikat — csatlakozott azután a rozsdával szemben csekély ellentálló képessége, mely miatt a rozsdapáradus, esős években, mint országos csapás nehezedik buzatermésünkre. Erről a kétoldalról fenyeget a hanyatlás veszedelme, ezen a két bajon kell segíteni, ennek a két bajnak az orvoslására kell a cselekvés terére lépni, ha azt akarjuk, mint minden magyar gazdának akarni kell, hogy a magyar buza századok szülte jó hírnevét és a világpiacon elfoglalt helyét továbbra is megtartsa.

Mint az algyógyi m. kir. állami gr. Kun Kocsárd székely földmivés iskola igazgatója, e minőségben töltött 19 éven át, a magyar buzánál e két oldalról fenyegető baj orvoslására, a buza nemesítésével tettem kísérletet, e kísérlet, mint a később közlendő adatok igazolják, nem voltmeddő, miért is azt hiszem az ügynek tesztek szolgálatot, a mikor a tanulmányi kirándulásokon résztvevőknek tett ígéretemet beváltva, a nemesítés leírását közre adom s az eredményről a nagy nyilvánosság előtt beszámolok.

Ha a nemesítés iránti érdeklődésből szemlét tartunk az állattenyésztés és növénytermelés ágai felett, megállapíthatjuk, hogy az állattenyésztés minden ágánál, a növénytermelési ágánál pedig: a kertészet, szőlőszet és gyümölcsészet körében foglalkoztak a nemesítéssel s mindenik ágánál eredményre is mutathatunk. A szorosán vett — mezőgazdasági — növénytermelési ágánál azonban sajnosan kell tapasztalunk, hogy kevés kivételtől eltekintve, a nemesítésre nem fordított annyi figyelem, a mennyit e termelési ág a betöltött igen fontos szerepénél fogva méltán várhatott, minnek következtése lett azután az, hogy ennél a termelési ágánál nem is mutathatunk fel valamelyes számottevő eredményt. A rövid életű *Mokry*

buza, vagy háromfajta *burgonya* (magyar kincs, panonnia, hungaria,) vagy öt-hat fajta tengeri (székely, alcsuthi, lapusnyaki, szerémi, bánáti stb.) és néhány dohány fajta felemlítésével kimerítettük az összes nemesítést, melyet a növénytermelési ágánál felmutatni tudunk.

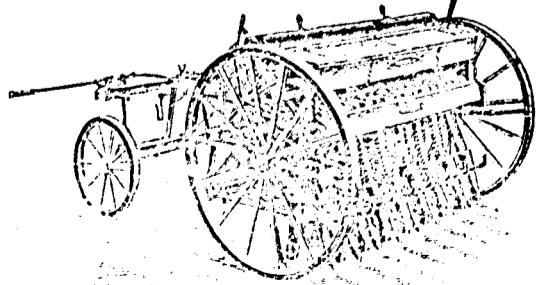
A nemesítésnél kimutatható kevés érdeklődés okai iránt kutatva, első sorban talán azt hozhatnók fel, hogy ennek az az egyszerű oka, miszerint a növénytermelési ágánál oly kitünő fajták felett rendelkezünk, hogy ott a nemesítésnek szüksége nem forog fenn. Ugyde a tények az ellenkezőről győznek meg — más mutatnak; üssük fel csak a statisztikát, elszomorodva olvashatjuk belőle, hogy a *len*-, *kender*-, *répa*- és a különféle *fűmagvakkól* és a *burgonya* gumóból stb. mily nagy mennyiség és mily nagy értékű áru özönlik be hazánkba! Mi lehet tehát az ok — szőjjük tovább a kérdést — ha nem a szükség hiánya? Felelet, ha őszinték akarunk lenni, a magyar gazdának az a gyöngösege, hogy még vitális érdekeit érintő kérdésekben is huzodózik a kezdeményezéstől, a nemesítésnél is állami támogatást vár, mint a szemérmes vendég, csak ahoz nyul, amihez tessékellik.

Ha az állami támogatás mértékét, mely az állattenyésztés, erdészet, szőlőszet, kertészet, gyümölcsészet fejlesztésénél kifejezésre jut, összehasonlítjuk azzal, ami a növénytermelés érdekében történik; megtaláljuk végső okát annak, hogy a nemesítés miért olyan elhanyagolt tárgya a növénytermelési ágának.

A növényeket nemesíthetjük, mint azt az elmélet és gyakorlat egymást fedve tanítja: *kiválasztás, a rögtöni változatok felhasználása, keresztezés és művelés* által. Vegyük sorba ezeket a nemesítési módokat s vizsgáljuk meg, hogy a buza nemesítésére ezek közül melyik kínálkozik a legalkalmasabbnak.

A rögtöni változatok felhasználása, amelyben a buzának virágai himnösök és öntermékenyülők, ritkán ad alkalmat a buza nemesítésére: a színben, alakban, nagyságban jellegzetes kiválások a buzánál ritkaságszámba mennek. De, ha felütné is magát egy-egy buzaszál, mely a többiektől valamely tekintetben elütő és kiváló tulajdonságokkal tűnne ki; évek hosszú sora kellene ahoz, amíg arról az egy-két buzakalásról, a nemesítési kísérlethez szükséges mennyiséget kitermelni képesek lennének. Ezen az uton való nemesítéshez a kölcsönös termékenyülő: *tengeri, kender, tök és dinnye-félék* szolgáltatók minden évben bőven anyagot.

A keresztezést, a buza virágának előbb említett tulajdonságánál fogva, (öntermékenyülő) nemesítésre szintén nem tartjuk alkalmasnak, minthogy fáradtságos, nagy türelmet igénylő, igen lassu munka, melyhez a gazdá-

Szab., „Rekord II.” sorvetőgép

A losonci gazdasági gépgyár gyártmánya.

2024

Sorba vet — sorba trágyáz!

Allamgépgyári legújabb szerkezetű gőzeséplőkészletek, benzínmotorok, resicai acélekék, Kalmár-féle rostak és egyéb talajművelő eszközök.

Kívánatra szívesen küldünk árjegyzéket.

A Magyar Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
V., Budapest, Váci-körút 32. szám.

nak sem türelme, sem ideje nincsen. A kereszteléssel járó nehézségek megvilágítására legyen elég annyit felemlítenem, hogy, ha egy kgr. magot akarok ezen az uton előállítani, arra 22 ezer virágot kell kereszteljek, és pedig előbb 22 ezer virágnak kell eltávolítanom a himporát — 22 ezer virágot kell „megheréljek” — azután egy másik 22 ezer virágról kell, hogy a himport leszedjem s azzal a meherélt 22 ezer virág bibéjét beporozzam — termékenyítsem, — ami májusi hosszú napokon is, naponként 10 órát dolgozva, négy embernek kéthétre való munkát ad.

Azoknál a növényeknél ellenben, melyeknek virágai kölcsönösen termékenyülők (tengeri, kender, tök és dinnyefélék), a keresztelés adja a nemesítésre a legkönnyebb feladatot, mert ezeknek magvait csak összekeverve kell elvessük, a virágaik, emberi kéz hozzájárulása nélkül — saját magukra — a szél és rovarok közvetítése útján keresztelkednek.

A műveléssel, a buza nemesítésénél is a leggyorsabban lehetne valamelyes eredményt felmutatni, csak hogy az így elért eredmény kapcsolódik a legtöbbször, az előállítás gyorsaságához: állandó jelleget egyik tulajdonsága sem képes felvenni; ha pedig állandó jelleget ölt egyik-másik arányban, az rendszeren a nemesítés előtt meglevő valamely más jó tulajdonságának, visszafejlődésével — elvesztésével — jár, ami a nemesítéssel elért eredményt a legtöbbször elértékteleníti. Erre a sorra jutott a kapálás, jó talajműveléssel nemesített *Mokry buza*, melynek hozama és száraz időjárás mellett — rozsdamentes években — a minőség is jóval meghaladta a közönséges buzát, s minthogy kapálásra ritkán vettették, szára vastagabban, erőteljesebben fejlődött: a megdőlésnek is ellentállott. De éppen ezért, mert ritkán kellett vetni, a bökrosodás hosszabb időre tolodott ki, ami maga után vonta a lassu fejlődést és az érés megkésését, mely miatt gyakran esett a szorultszeműség hibájába: ami utját vágta elterjedésének, valamint a nemesítés ezen módjának is.

A kiválasztás maradt tehát, egyedül járható út a buza nemesítésére, melyet magam is választottam s mely ennél fogva e rövid leírásnak is tárgyát képezi.

A kiválasztásnak az elmélet- és gyakorlatból két módját ismerjük, és pedig: vagy az összes termésből válogatjuk ki a nemesítéshez szükséges vetőmag mennyiségét, vagy pedig 1—2 kat. holdon külön természetjük a vetőmagot, s hogy az ott természetű magvak szebbek, nagyobbak és fejlettebbek legyenek, kiváló gondot fordítunk, a talaj trágyázása, művelése és a növény gondosabb ápolására. A kiválasztásnak ez az utóbbi módja tehát érinti a művelés által való nemesítés határvonalát, mellyel az imént számoltunk le: miért is 1—2 szeri kísérletezés után a kiválasztásnak

erről a módjáról, látva a felmerülő akadályokat, végleg lemondottam, s áttértem egyedül és kizárólag a vetőmagnak az összes termésből való kiválasztására.

(Folyt. köv.)

A kezdő méhészmire figyeljen és mit kerüljön?

A kezdő méhésznél sok hiba fordul elő és így sokféle a belőle származó következmény is. A jelen sorokban a saját tapasztalatom és másoknál tett észleleteim nyomán azt akarom bemutatni, ami már számos kezdő méhészt kedvét elvette e kedves és hasznos foglalkozástól, ami nagyon sok bosszúságot okozott nekik, vagy legalább a várt eredményt nagyban csökkentette. Soraimat első sorban is az ingó szerkezettel méhészkedők kollégák számára írom, de anélkül, hogy a kupkas méhészetet egészen mellőzném.

Első hibának azt tartom, ha valaki érett megfontolás és minden előszeretettel nélkül fog a méhtenyésztéshez. Megtörténik, hogy valaki unalomból, vagy kíváncsiságból részt vett valami méhészeti szakelőadáson s onnan visszatérve, nagy lelkesedéssel, még nagyobb ambícióval elhatározta, hogy ő bizony felcsap méhésznek s szeretné látni, hogy ki fog ő rajta tul tenni. Hogy a dolog sikerüljön, okvetlenül komoly szándék kell hozzá, de ehhez a lelkesedésnek és előszeretettelnek is hozzá kell járulnia, mert a pusztá szándék önmaga még nem biztosítja a sikert. Az ily újdonsült méhészt gyorsan megrendel néhány mintakaptárt, amint azokat a szaktanár bemutatta és ajánlotta, olasz vagy krajnai rajokat mindjárt hozat is bele, hozzá még műlépeket is rendel s türelmetlenül várja azon percet, melyen az új edények, — persze a pergető régen várja már — megtelnek édes mézzel, mert hogy ő mindjárt már az első évben mázsaszámra fogja termelni a mézet, az már komoly határozattá érlelődött benne. S ha egy év múlva összejövünk e tüzes méhésszel, észrevehetjük rajta a változást. Egy kis lelkesedést még tapasztalunk ugyan nála, de nincsenek olyan vérmes reményei mint tavaly voltak, mert ez idő alatt megtanulta, hogy egy pillanat alatt még sem lehet felépíteni Rómát. S a helyett, hogy ősszel mázsaszámra pergett volna a mézet, valamennyi családját fel kellett etetni a betelelés végett Két, vagy három erős jó törzs helyett, melyek eredményt tudtak volna felmutatni, 5—6 alig telelőképes családocskát találunk, melyek kedvező idővel talán képesek lesznek kitelelni, de bizonyosan szükségük lesz nekik az egész tavaszra, hogy kissé felerősödjenek s képesek legyenek munkálkodni. S vajjon mi ennek az oka? Oh, csak csekélység! Igaz, hogy a balsikerben a közepszerű méz év is egyik ok volt, de megvigasztal az, hogy a nagyon jó mézévek meg ritkák, tehát a balsiker okát legnagyobb részben magában a kezdő méhésztben kell keresni. Az első elkövetett hibából, mint egy erős törzsből burjánzott ki az a sok újabb hiba.

Vajjon mindjárt a méhek beszerzésénél nem hibázott-e? Itt is sokat lehet hibázni. Aki egy talált, ajándékozott vagy vett rajjal — akár a méhtenyésztéshez fogni, az nagyon téved, egy méhcsalád nem számít, ez szabály. Az okszerű méhtenyésztés megkezdéséhez még két család sem elegendő, akkor sem, ha ugyancsak jók volnának is. Akinek nincs hozzávaló költsége,

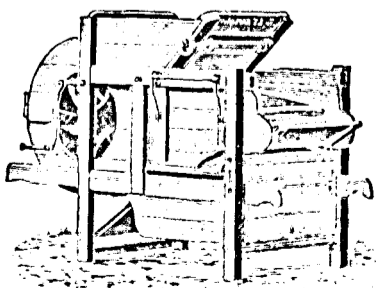
az ennyivel is elkezdheti, lehet, hogy kedvező időjárás és szerencse mellett el is éri kitűzött célját.

Véleményem szerint nem célszerű, ha a kezdő méhészt mindjárt nagyon sok törzset szerez be, de a tulságos kevés sem vezet célhoz. Hatnál több már tulságos sok, háromnál kevesebb meg tulságos kevés volna. A kezdőnek előbb ügyes, tapasztalt méhésszé kell válnia, aki minden eshetőségben feltalálja magát s kit az előre nem látott fordulatok sem igen lepnek meg. Hiszen minden iparosnak előbb inaskodnia kell, majd segéd lesz, míg végül önálló mesterként működhetik. Ha az elméletileg képezett, de gyakorlatilag még kevésbé jártas méhészt mindjárt több családdal kezdené, úgy feladatának nem felelhetne meg, mert ritkán akad a közéletben igazi mester, akihez valamely esetben tanácsért fordulhatna. Különböznen igen ritkán szoktak sokkal kezdeni, gyakrabban ellenkezőleg tesznek, t. i. kevéssel kezdik. Vegyük, hogy valaki nem egy, hanem két családdal fog hozzá.

Tudjuk, hogy a rossz hamarabb be szokott következni, mint a jó és tegyük fel, hogy az egyik törzs a beállott kedvezőtlen időjárás miatt, vagy mivel az anya elgyengült, fejlődésében visszamaradt. Igaz, hogy ily esetben a kezdő rendelkezésére áll a másik család, mit normál állapotban levőnek veszünk s melynek segítségével a másik gyöngét megerősítheti, csak hogy ekkor ezt gyöngítjük meg, minek következtében az is visszamarad s most már egyik sem sokat ér. Ha 3 törzs áll rendelkezésünkre, ez esetben a gyengét úgy felsegélyezhetjük, hogy azt a másik kettő alig veszi észre. Nyáron át egy-két keret fiasítást egy törzstől könnyen el lehet venni, anélkül, hogy őt lerontanánk, de a gyöngét mégis annyira felerősíthetjük vele, hogy még rajt is adhat. Csak ekként lehet szépen haladni és már a tanoncéveken is hasznot huzni, tehát nem kell tulsókkal kezdeni, de kevéssel sem. A jó portékának jó az ára is, olcsó husnak meg hig a leve.

Gyakran előforduló hiba az, hogy csak olcsón szeretnénk méhekhez jutni, holott potomon csak kis rajocskákat, vagy gyenge törzset kaphatunk, de hogy ilyenekkel célt nem érhetünk, az önként értendő. Ha a kezdő méhészt mindezen hibákat elkerülte volna is, van még egy más is, mit talán minden kezdő elkövet, t. i. méheit folytonosan háborgatja. Egy láthatatlan hatalomnak engedelmessé válnak, mely őket folytonosan a méheshez vonzza. Hol utána kell nézni, vajjon az anya petézik-e, hol meg egy látogatónak kell bemutatni, ismét más alkalommal még csak azért szedi szét az építményt, mert másként nem nyugodhatik meg. Meg kell gondolni azt is, hogy ez a folytonos háborgatás nagyobb részben tavaszkor történik, amikor a méhek egyedüli éltető eleme: a meleg. Az ily kíváncsiság következtében hány család mehetett már tönkre vagy legalább erősen visszamaradt miatta. A méh a szabadban a világosságot és a napot szereti, de nem a kaptárban, ott csak nyugalomra van szüksége.

A kezdő méhészt jóllehet tanulta mindezt, csak hogy a kíváncsiság viszi rá s ha már 2—3 törzse van, akkor tudvágyát és kíváncsiságát okvetlenül ki akarja elégíteni. Hasonlóképpen van a kezdő a kísérletezési hajlammal is. Amit hall, vagy olvas azonnal meg is próbálja azt, csak hogy a tulbuzgóság itt is árt ám! Ez okból a természetes rajok kijövetelét s a műraj ké-

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek

az „Európa“-szerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő „EREDETI KALMAR-ROSTÁK” Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

KALMAR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

ERDELYRESZI VEZÉRKÉPVISELET SZÉKELY GAZDÁK SZÖVETKEZETE

Marosvásárhely, Székelyudvarhely és Sepsiszentgyörgy.

szítésének idejét nem tudja bevárni; törzsei számát gyorsan akarja növelni a addig-addig csinál műrajokat, míg végül egy rendes családja sem marad, e helyett van sok sok kis rajcskaja, miknek nincs télire való élelmük. Ekkor azután »etetni« a jelszó, ami ilyen kis családoknál mindig veszélyes, mert könnyen rablást idézhet elő. Ha a közelben erős törzsű telep van, akkor nagy szerencse, ha az ily kezdő méhészt méheket nem mennek tönkre mindnyájan, vagy legalább néptelenekké nem válnak. Pedig gyöngé családot betelelni, még gyöngébe ket kitelelni, sohasem volt haszon a méhészre nézve. Haladj az idővel!

A kaptár beszerzésénél szintén történnek hibák. Oh! hányan kezdenek egy pár célszerűtlen szalmakasszal, vagy rossz kaptárral méhészkedni, úgy okoskodván, hogy próbaképen ez is jó lesz. Lehetséges-e ilyenkor sikert remélni? A semmiből valami úgy sem lesz, a hibásból meg csak hibásat várhatunk. Okszerű kaptár, vagy kas okvetlenül szükséges, még pedig leginkább oly alakban, amint az a vidéken el van terjedve, ami a vételnél, vagy esetleges eladásnál is fontos dolog.

Igen nagy hibának tartom végre még azt, hogy a kezdő rendszeren nem vesz egy jó szakkönyvet, mit áttanulmányoznia kellene. Pedig ott sok jó tanácsot, szükséges utmutatásokat és eseteket találhatna, miknek különösen kétes esetekben nagyon hasznát venné. Ugyanez áll egy jó népies nyelven írott szaklapról is, mit mai nap kevés pénzért mindenki tarthat. Egy nem gondolhat mindenre, de sokan sokfélét irnak. Sokkal jobb idejekorán keresni valahol egy kis jó tanácsot, mint vaktában kísérletezni, ami rendszeren kárral jár. Mindig jobb valamicskét egy jó könyvre vagy jó szaklapra áldozni, mint kontárkodással törzseinket elrontani.

Végül még egyet! Nem kell tulsok segédeszközt szerezni be, de a szükségesekről okvetlenül gondoskodjunk, nagy hiba, ha azokat csak lassankint szerezzük be: amikor szükségese, akkor legyenek kéznél.

Összegezve a mondottakat: elegendő előismeretek, gyakorlati kézfogások, jó erős fiatal anyákkal bíró családok, sem nem túl sok, sem nem kevés, célszerűen jól készített kaptárak, jó méhészkönyv, hozzá egy jó szaklap, a szükséges segédeszközök és ami a fő, a nemes iparkodáson Isten bő áldása és kedvező időjárás, akkor a méhészt jó és rossz mézévekben is virágozik s az évekhez képest szép pénzt és sok-sok örömet okozand.

Szívvel kívánom minden t. méhésztársamnak.

Gallovich István.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ A vajfogyasztás országszerte csak azóta terjed oly nagy arányban, amióta a keletkező tejszövetkezetek tisztán kezelt édes ízű vajat állítanak elő. Kivánatos, hogy a vaj, mint kellems és könnyű emésztésű táplálék, minél nagyobb mennyiségben állítsassék elő az országban, hogy kiszorítsa a kevésbé jó külföldi vajat. A német gazda szerint: »Wie das

Futter so die Butter« (amilyen a takamány, olyan lesz a vaj), mert bizony nagy befolyással van az a vaj minőségére. hogy mivel etetjük a fejős teheneket! Valamint egy jeles gazdasszony is már a malacok felnevelésénél figyelemmel volt a jó sonka készítésére, úgy a tehenek takarmányozásával is szabályozhatjuk a termelendő vaj ízét, zamatját. Krumpli moslék, tengeriszár nem eredményezhet olyan jó ízű vajat, mint az illatos gyepszéna és a baltacim-takarmány. Ez az utóbbi híres hálás növénye a homoknak, jól elkészített (trágyázott és mélyen szántott) talajon gazdagon terem, két kaszálást szolgáltat, 15 évig is kitart. Tapasztalásból állítom ezeket s mint igen hálás gazdasági növényt, ajánlom a baltacim felkarolását. Méheim a leggazdagabban mézeltek s teheneim igen fölös tejet adtak, amidőn baltacimet természettem.

+ A dinnye permetezése. A dinnye épp úgy ki van téve a ragyának, a peronosz porának, sőt a lisztharmanak is, akár a szőlő. Meleg és hosszas esőzés után ez rendszerint bekövetkezik s ezidén különösen sok helyütt fordult már elő. A következménye a szár és levélrészek elszáradása, ami azzal a kárral jár, hogy tengersok gyümölcs nem fog tudni jól beérni és a piac s asztal helyett a sertések vályujába kell dobni. A baj ellen — ajánlja egy szaklap — 1 százalékos bordói leves permetezéssel kell védekezni, feloldva még ebben körülhektoliterenként — 125 gramm káli pertermangánt (felmagásítás káli). Ez a permetezés a baj terjedését és pusztítását megállítja s utána a lomboszat még vegetál, szőval a termés megérhetik. Ezt a permetezést sok helyütt rendszeresen mint preventív védekezést is gyakorolják és a tapasztalás az, hogy ily helyeken a dinnyeragya nem is lép fel és a károsodás sem következik be.

+ Gyomirtás a szőlőkben. Elzásban kísérleteket végeztek az iránt, hogy milyen jelentősége van a gyomirtásnak a szőlőkben. Így Bethenheinban egy szőlőben, amely negyven éven át semmi trágyázásban és csak silány művelésben részesült, a gyomirtásra fordítottak gondot úgy, hogy a kísérletek idejében az év bármely szakában állandóan gyommentés volt a kérdéses szőlőterület. Az eredmény pedig meglepő volt annyira, hogy ez a terület adta a legnagyobb termést az összes környékbéli szőlők közt. Oberlin, a kolmári szőlőszeti intézet megalapítója, ezt az eredményt azzal magyarázza meg, hogy a gyom nagyban sok növényi tápanyagot vesz ki a talajból, úgy hogy 1 kg. gyom körülbelül 1 kg. istállótrágyának felel meg. Oberlin az általa vezetett intézet kísérleti telepén szakszerű kísérleteket indított meg ez irányban. E kísérleteknek részletes eredményeit ugyan még nem közölték, de figyelemre méltó az a módszer, a melylyel ott a gyomirtást eszközlik. Kezdetben sűrűn sarabolták és kapálták azokat a parcellákat a melyeken a gyomirtás hatását figyelték. Ezt az eljárást, mely hosszas és költséges, most egyszerűen úgy helyettesítik, hogy gyári salakkal mintegy 30 cm. magasan beterítik a szőlő földjét s ezzel a gyomokat aláakarják, a minék következtében azok elkorhadnak s felbomolva,

így sok táplálóanyagot juttatnak a talajba. Az eddigi eredményekből kideríthető, hogy ez az eljárás éppen olyan előnyös, mint a milyen kényelmes. Kolmárban legalább fényesen bevált.

+ Permetezés a gabonarozsda ellen. A rozsdá által okozott károk csökkentésére vagy meggátlására Amerikában a kansasi kísérleti állomáson tettek érdekes kísérleteket. Próbát tettek kénvirággal, kénmájjal, vaschlorid-dal és bordeauxi keverékkel.

Hogy az ellenőrzés minél tökéletesebb legyen, két fajta búzát, hat fajta árpát és két fajta zabot különböző talajon apró parcellákra osztottak, ezeket pontosan kimérték és a permetezést április 21 étől július 2-áig a legnagyobb gonddal folytatták. Junius 8 án vették észre az első rozsdafoltot, junius 18-án minden parcella kivétel nélkül rozsdalepett volt: csak azon a parcellán volt valamivel kevesebb, mely bordeauxi keverékkel volt permetezve. A kísérleti parcellák szomszédságában álló őszi buza is el volt lepve rozsdával (Puccinia Rubigo vera), de ez mégis nagyobb termést adott.

A kísérlet tehát azt mutatja, hogy a kísérleti szerek a rozsdá ellen teljesen hatástalanok, azonban mindazonáltal tekintetbe veendő, hogy az időjárás fölöttébb esős volt és a gyakori eső az alkalmazott szereket lemosta a növényekről, s azok hatásukat teljesen nem érvényesíthették. Annyi azonban tény, hogy a permetezésnek a rozsdá elleni hatása iránt valami vérmes reményeket nem táplálhatunk.

+ Célszerű tyuktetű elleni szer. A hangzatos reklámokkal hirdetett tyuktetű elleni szer közül eddig még a legjobb az oltott méz. Ezt úgy alkalmazzuk a legcélszerűbben, ha ezt előbb a levegőn széthagyjuk porlani és ha az már elporladt, akkor azt a baromfióiban egy rakásban elhelyezzük és abból hetenként körülbelül kétszer maroknyit az ólban szét-szórunk. tekintettel annak porszerű voltára, az az ól egész légkörében széjjel fog terjedni, úgy hogy az ólba ki-és bejáró baromfiak tollaira is le fog az rakódni, különösen akkor, ha elülés előtt eszközöljük annak szétszórását.

+ A paszuly foltos betegsége. A paszuly kerti veteményeink között az elsők között van s mint kitűnő tápláló főzelék nagy fontossága. Nagy baj lenne, ha ezt a kereskedelmileg és gazdaságilag jelentős terményt a kulturnövények réme, a penészgomba-betegség szintén megtámadná.

A »Geisenheimi közlemények« egyik megjelent száma figyelmeztet a paszuly egyik ismert betegségére, az u. n foltos betegsége, amelyet a Glicosporium nevű penészgomba idéz elő, amely betegséget a vetőmagon is észre lehet venni, amennyiben az egyes szemeken barna foltok mutatkoznak.

Az olyan paszulyszemeket gondosan ki kell válogatni a vetni való szemek közül. Az ilyen foltos paszulyt vetni nem szabad, mert ezzel csak terjesztjük a betegséget, amely mérhetetlen kárt okozhat. A válogatás a betegség terjedését nagy mértékben gátolja. Ha a növényeken mutatkozik a betegség, lehet ellene bizonyos sikerrel többszöri rézmészoldat permetezése által védekezni. Az oldat legfeljebb

Magyarországban mindenféle talaj- és terepviszonyok között sokszorosán kipróbált

2384

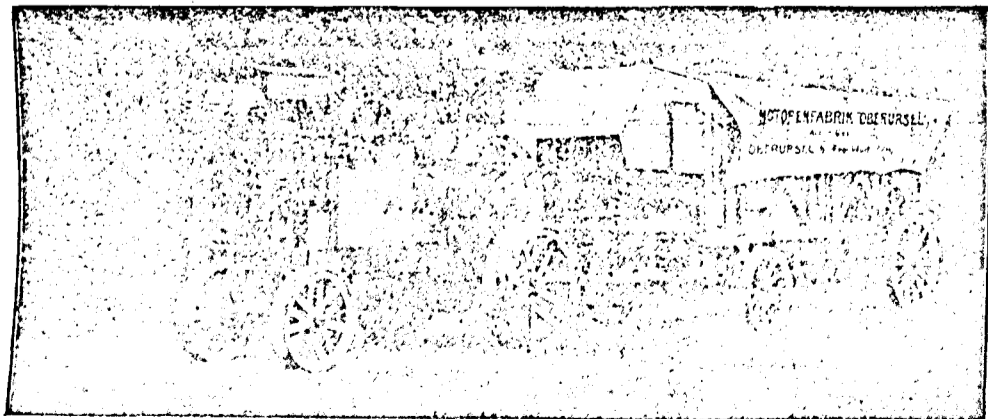
MAGÁNJÁRÓ-MOTOR

tökéletes gyártója:

Oberupseli Motorgyár r.-t.
Bécs, VI/2., Gumpendorferstrasse 72.

Működésben látható: Székelyudvarhelyen.

Referenciákkal kívánatra készséggel szolgálunk.

félszázalékos lehet. Ott, ahol a paszuly foltos betegsége már föllépett, tanácsos legalább három évre a paszuly termesztést beszüntetni. A hüvelyeket zölden leszedvén a növény szárait és lombjait össze kell gyűjteni és elégetni. Egyáltalában tanácsos mindenütt, ahol nagyban foglalkoznak a zöldség és vetemények termesztésével, a leszedés után mindennemű növénymaradékot gondosan összegyűjteni s halomba rakni s földdel és mészpórral behinteni. Ennek az eljárásnak kettős haszna lesz: először is mindennemű betegséget okozó csirát már eleve megsemmisítünk, másodsor pedig nagyon jó keverék (komposzt) földet nyerünk.

+ A savó értéke nagyon különböző; legsilányabb a sovány tej savója. Tápláló anyaga kevés, de emésztésre ingerlő és így más abrakokkal keverve adagolandó. Legjobban értékesül még a sertésben. Borjaknak csak friss és édes savót szabad adni. Haszonnal eheti a fejős tehén és természetesen tömör takarmánnyal vegyest, egész tíz kilóig naponta. Teje nagyon szaporodik tőle.

+ A dinnyetermesztés Perzsiában. A perzsák, kik tudvalevőleg szenvedélyes dinnyetermesztők, a dinnyét bizonyos fejlődési időszakban földdel földik be, különösen a Kaukázusban és Tiflisz környékén. Az ültetéskor a mélyen megmivelt földet $\frac{1}{3}$ méter területű csomóba hányják fel és annak közepébe ültetik el a magvakat. Az egyes dinnyetövek közt jó nagy hézagokat hagynak, két-két ágy közé barázdát huznak, s ebből az ágyakra annyi vizet eresztenek, amennyi éppen a földet megnedvesíti, de a leveleket és az indát el nem lepi. A gyümölcskötés júniusban kezdődik, s a gyümölcsök közül csak egy, legfeljebb kettő maradjon meg egy indánál. Míhelyt a kis dinnye ökolnyi nagyságot ért el, a földet kivágják alatta, és indájával együtt két centiméter mélyen elássák, ugy azonban, hogy az inda vége szabadon álljon s így hagyják mindaddig, míg az érés bekövetkezik. Azon időpontnak meghatározása, melyben a dinnyét a föld alól ki kell ásni, sok gyakorlati ismeretet igényel. Míhelyt a termelő az érésről megbizonyosodott, indától kihuzza a dinnyét a föld alól. Ezen munkát este végzik, s az éjen át ott maradt és harmattól belepott dinnyét csak másnap reggel szikítják le s felhasználásáig hűvös, sötét helyen tartják.

+ A tej összetétele. A tej újabb elemzése csak azt bizonyítja, hogy összetétele sokkal bonyolultabb, semmint azt eddig gondoltuk. A zsir és a sajtanyag ugyanis nem külön-külön (a zsir tejjolyócskák alakjában, a sajtanyag pedig a tej higrésziben feloldva) fordulnak elő a tejben, hanem bizonyos módon vegyülve vannak ugyannyira, hogy nem is lehet egymástól elkülöníteni. E mellett bizonyít az a tény, hogy olyan tej, amely 3-5% sajtanyagot tartalmaz, ugyanacsak 3-5% sajtanyagot tartalmazó tejtől ad. Minthogy pedig a tejföl szárazanyag tartalma nagyobb, mint a tej szárazanyag tartalma, — a tejfölből a sajtanyag tartalom is nagyobb a vízhez arányítva. A tejfölből levő sok sajtanyag pedig nem származhat a zsirgolyókat borító hártya sajtanyagából, mert ez nem lenne elegendő a 3-5%-nak a létrehozására. *Davis Fraser Harris* amerikai tejchemikus a tejfölből nagy sajtanyag tartalmának magyarázatául feltételezi, hogy a tejben levő nagy zsirgolyók sok zsir és kevés sajtanyag vegyületéből állanak, a kicsi zsirgolyók pedig kevés zsirt és sok sajtanyagot tartalmaznak. A tejfölből alkotó sok nagy zsirgolyó összesen tartalmát annyi sajtanyagot, mint amennyi a tejfölből viszonyítva sokkal több vizet tartalmazó — és ezért hig — tejben van, amelyből az illető tejfölből készült. Annak a ténynek pedig, hogy az író több sajtanyagot tartalmaz, mint a tej, — az a magyarázata, hogy a köpülés hatására a sajtanyag erőműveléssel elválasztatik a vajja összeverődő zsirgolyóktól és az íróban marad vissza.

— A rézkénpor a szőlőbetegségek elleni védekezésben. A rézkénporral való

porozás a peronosporával inficiált fűrtökön nemcsak az egészséges bogyókat óvja meg, de egyben preventív védekezést is képez az oidium ellen mely betegség a melegebb napok beálltával augusztus közepén okvetlen fellép és pusztításokat végez a szőlőkben, a nem kénporozott fűrtökön. Kevesen tudjuk, hogy miből áll a rézkénpor, pedig a szőlősgazdák közül sokan szeretnék azt maguk házilag előállítani. Tévednek azok, akik azt hiszik, hogy a kereskedésbeli rézgálicot finom porrá törve csak kénhez kell keverni és kész a rézkénpor, mert az ilyen keverékből a rézgálic ki nem porozható, fujtatásban marad, de ha kiporozható is lenne, nem tapadna és a fűrtöt is megtámadná. A védekezés tehát nemcsak sikertelen lesz, de még kárt is okozhat. Hogy a rézgálic a kiporozásra alkalmassá váljék, azt előzetesen *rézgálicban szabad tűzön ki kell hevíteni*, vagyis kiizitott rézgálicot kell belőle előállítani és azután 80 kgr. kénporra 8-9 kgr. kiizitott rézgálicot kell lemérni és vele jól összekeverni, a mihez meg 8-10 kgr. száraz porrá oltott meszet kell keverni és jó lisztessé összekeverni. A rézkénporra a peronospora elleni hatása annak rézgálic tartalmától függ. A kereskedelemben előfordul egy hazai gyártmányú rézkénpor, mely 8-9 százalékos rézgálicot tartalmaz és egy olasz gyártmányú Zoljo ramato, vagy Zolfo-sulfurico, melyben csak 3-5 százalékos rézgálic van. Ezenkívül előfordulnak oly gyártmányok is, melyek kréport, gypset és más értéktelen alkatrészeket tartalmaznak, tehát hamisítva vannak. Tanácsoljuk ezért a szőlősgazdáknak, hogy a vásárolt rézkénporból vagy más védekező szerből — gyanu esetén — küldjenek be mintákat az ampelológiai intézetnek, mely ezeknek vegyi vizsgálatát a földművelésügyi miniszter rendelete folytán díjmentesen végzi.

+ A lovak szemellenzójének alkonya. Annyit irtunk már a lovak szemellenzójének káros voltáról, annyszor hangsúlyoztuk az ellenzójének a szem látóképességére való káros voltát, hogy már régen nem volna sehol sem szabad használni a ló látóképességét veszélyeztető ezen szerszámot. Hazánkban mégis mindenütt használják. Németországban ellenben egymás után adják ki a tiltó rendeleteket a szemellenzõ használatára vonatkozólag. Így legújabbán 1910 január 1-én Hamburgban lépett életbe egy ilyen rendelet, amely nem törli el ugyan radikálisan a szemellenzõ használatát, amennyiben egyelőre megengedi még az olyan szemellenzõ használatát amelyik annyira eláll a ló fejétől, hogy a látást semmiként sem zavarja. A szűk ellenzõtt azonban egészen eltávolíttatja. Így azután hova-tovább szaporodnak azon német városok, melyek a köz használatára szánt kocsi lovakra nézve a szemellenzõ használatát betiltják. Legelső volt Berlin, amely a Droseke-lovakon a szemellenzõ használatát betiltotta. Majd következett Düsseldorf, Ostrowo. Aachen, Königsburg, Kassel. Miután most már ezen városok tilalmi bizonyítják, hogy a ló ellenzõ nélkül is éppen olyan jó szolgálatot tesz miután ellenzõ nélkül a szem tengelye nem zökkenet ki természetes helyzetéből mesterségesen, s így természetesen a szem is tartósabb s az állat nem kinoztatik állandóan, itt az ideje, hogy a német városok példáját mi is kövessük s ezáltal lovaink használhatóságát hosszabb időre biztosítsuk.

+ A tojás frissességének megtartása. A tojás nagyban és egészben két okból veszíti el a frissességét: 1. Folyadékainak elpárolgása, 2. a tojás sárgájának mozdulatlansága miatt. Ha e két okot megszüntetjük, a tojás legfeljebb 8 héten át élvezhető állapotban megtartható. A cukrázók a legbővebb költési időszakban szerevén be a legkésőbbre való szükségletet, nagy edényekbe raktaörozák el a tojásokat s az edényekbe meszes vizet öntenek. Vannak, akik két hét múlva kivesszük a meszes vízből a tojásokat, míg mások ismét használatig benne hagyják. Mind a két esetben azonban a tojás 8-10 hét múlva már csak cukrázati

célokra használható, mert hiányzik belőle a zamat, ami a tojást az ember számára élvezhetővé teszi. Franciaországban újabbán a következő eljárást javasolják: A tojást el kell rakni egy olyan hálóba, amelyben körülbelül 50 drb férjen el belőlük. Ezt a hálót azután fölakasztják s meghagyják négy napig ebben a helyzetben. Ez idő után a hálót megfordítják s a másik oldalán akasztják föl. Ennek azonban óvatosan kell történnie olyanformán, hogy a tojások teljesen megfordult helyzetbe kerüljenek, hogy ekkép a tojás sárgája kimozduljon a helyéből. A hálóba rakás előtt a tojásokat egyenkint paraffinált papirosba csomagolják, hogy minél kevesebb levegő érjen hozzájuk. A tojásokkal telt hálót homályos s 2 C°-nál nem magasabb hőmérsékletű helyiségben kifüggesztik. Ha fordítás közben valamelyik tojás véletlenül eltörik, ezt azonnal el kell távolítani. Megfigyelték azt is, hogy a meg nem termékenyített tojás sokkal könnyebben tartható el, mint a megtermékenyített.

+ Mikor szedjük föl a krumplit? Amint csak a krumpli szára fonnyadni kezd, sokan már neki állanak a szedésnek, azt hiszik a gumók elég érettek; pedig nem úgy van ám. A krumpli felszedésével nem szabad hamarkodni, mert amennyire az időjárás megengedi, minél tovább maradhat a földben, annál jobb, izletesebb, becsesebb, tápláltságosabb a gumója. Az éretlenül leszedett krumpli vizes, szivacsos, szappanos és keményítőtartalma is kevesebb, ennél fogva tápláló ereje is kisebb. Az eltartásra sem igen alkalmasak az éretlenül felszedett gumók, mert könnyen rothadásnak indulnak. Megfigyelték, hogy mióta a krumpli felszedésével olyannyira sietnek, a krumplipénész mely előbb a száron mutatkozik, azután a gumóra veti magát és elrohasztja, erősebben terjed, mert eljut az a pincébe, meg a verembe is. Ellenben a földben tökéletesen kiért gumók jobban ellentállnak a penészeknek. Még azt is tapasztalták, hogy a krumpli, mint a föld igazi terméke, jobban teel sáncokban a föld alatt, mint a pincében. Kivált a meleg pincében hamar kicsirázik, vesz a jóságából.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Négyhetesenél fiatalabb borjuk levágása. A m. kir. földművelésügyi miniszter május hó 16-án 51,340/910. szám alatt a következő rendeletet adta ki: A husvizsgálat tárgyában kiadott rendelet 52 §-ában foglalt tilalom szerint négyhetesenél fiatalabb borjuk levágása, kényszervágások esetét kivéve, tilos. Minthogy értesülesem szerint ezen egy közegészségi, mint közgazdasági érdekeket szolgáló tiltó rendelkezés dacára még mindig és aránylag elég gyakran előfordul az, hogy rendes körülmények közt is négyhetesenél fiatalabb borjuk levágnak, föl hívom a törvényhatóságokat, szigorúan utasítsa állam egészségügyi hatóságait, hogy e visszaságok megszüntetése ügyében erélyesen intézkedjenek, továbbá szakkörzeik útján e részben folytonos és hathatós felügyeletet gyakoroljanak, végül minden ily szabálytalanság megtorlása céljából a büntető eljárást folyamatba tegyék és az eredmény szerint példás büntetéseket szabjanak ki. Megjegyzem, hogy hatóságok támogatása érdekében valamennyi vármegyei gazdasági egyesületet, kir. állatorvosi és gazdasági felügyelőt egyidejűleg fölszólítottam, illetőleg utasítottam.

A terméskiállítások szemszerű felbecsülése. *Serényi Béla* gróf földművelésügyi miniszter a gazdasági tudósítókhoz június 2-diki kelettel a következő körrendeletet intézte:

A mezőgazdasági állapot előrehaladásával immár megközelítően megbecsülhetők a várható terméseredmények. Tekintettel arra a körülményre, hogy tapasztalat szerint a gazdasági tudósító urak közül többen a várható termésnek számszerű becslését még egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesítik, ezúton is felkérem a tisztelt gazdasági tudósító urakat, hogy a ki-

adandó gazdasági jelentések egyöntetű megszerkeszthetése vágott a gabonatermés kilátásokról megközelítő számbeli adatokat az ezután előterjesztendő jelentéseikben most már okvetlenül közölni s ezen számszerű becslések közlését a cséplési munkák befejeztéig folytatólag teljesíteni sziveskedjenek.

Gazdasági tanfolyamok tanítók és tanítónők részére. A földművelésügyi miniszter az idén július 18-tól augusztus 18-ig rendez mezőgazdasági tanfolyamokat 17 földművelésiskolánál egyenkint 20, összesen 340 állásban levő népiskolai tanítónak és a kecskeméti földművelésiskolánál 20 ilyen tanítónőnek. Serényi gróf földművelésügyi miniszter nagy súlyt vet arra, hogy a tanítók és tanítónők ezt a tanulmányi időt a lehető legjobban hasznosítsák és minden egyes tanfolyamon egy-egy 100 és két 50 koronás ösztöndíjat engedélyezett annak a három tanítónak, illetve tanítónőnek, kik a legnagyobb szorgalom mellett a legjobb előmenetelt tanúsítják. Ezeket az ösztöndíjakat a miniszter kiküldöttjei fogják a záróvizsgán az illetőknek személyesen átadni. A miniszternek ez az ajánlása kétségtelenül ösztönöznö fogja a tanfolyamokon résztvevőket, hogy mezőgazdasági ismereteiket lelkiismeretesen bővítsék és közvetve hathatósan fogja előmozdítani ismereteiknek a nép körében való terjedését is. A fölvetél iránt való kérvényeket június 20-ig az illetékes kir. tanfelügyelőhöz kell beküldeni. A kit a tanfolyamra felvesznek, az élelmezésre és utazási költségekre 100 korona segélyt kap.

Városok és községek jó ivóvize. Ha lassabban is, de egyre nagyobb tért hódít annak a veszedelemnek a fölismérése, mely a rossz és tisztátalan ivóvizben rejlik, s így nagyon természetes, hogy erőteljesebbé válik a közönségnek az a követelése, hogy a városok és községek igyekezzenek lehetőleg vízvezetékek létesítésével segíteni a bajon. E részben maga az állam szinté jó példával jár elől mert például a belügyi költségvetésbe már 100.000 koronát állítanak be a községeknek jó ivóvízzel való ellátására. A pénzbeli segítségen kívül nagy szolgálatot tesz a földművelési minisztériumbel. közegészségügyi mérnöki osztály is, a mely minden odaforduló város vagy község vízvezetési terveit fölülvizsgálja a helytállóság tekintetében. A vizsgálat a terveknek nemcsak műszaki, hanem pénzügyi részére is kiterjed, a mi kétségkívül nagy megnyugvására szolgálhat a közigazgatási hatóságoknak.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK

Zselénszki a parcellázás ellen. A magyarországi agráriusok egyik vezére Zselénszki Róbert gróf figyelmeztette a gazdaközönséget, hogy oktalanul ne vegyenek részt parcellázásokban. Ovakodjanak a kiscgazdák a terhes földvásárlásoktól. Inkább gépeket vegyenek és állatot tenyészessenek és ne a birtokukat terjeszék, hanem inkább a meglévő iparkodjanak kellőleg kihasználni. Figyelmeztetett, hogy a parcellázó bankok, melyek kapzsi üzerek kezében vannak, nem hazafias, sem jótekönyv intézetek, hanem a földel üzérkedő uzsora bankok.

A japán lótenyésztési felügyelők Magyarországon. A japán kormány megbízásából Tanga K. dr. és Dohihara T. alezredes, japán lótenyésztési felügyelők a legutóbbi hetekben Magyarországon jártak, hogy japán lótenyésztés fejlesztése érdekében itt tenyészállatokat szerezzenek. A megbízottak Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszternél és a minisztérium államtitkárainál, valamint illetékes osztályfőnökeknél tisztelegtek. A japán urak, a kikhez Hayashi Joshió is csatlakozott, elutaztak Mezőhegyesre vásárlás céljából, mivel Palotay Ödön budapesti japán konzul közbenjárására egyenes utasításuk úgy szólt, hogy Magyarországon tenyészállatokat szerezzenek be. Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter különös előzékenysége folytán kivételesen lehetővé vált, hogy a vásárlások azonnal megtörtén-

hessenek. A vendégeket Bábólnán és Kisbéren is kitüntető szíveséggel és vendégszeretettel fogadták s a ménesparancsnokság támogatásával a japánok teljesen céljukat érték. Mezőhegyesen a japánok tizenöt tenyészment, Cidrán, Nonius, Furioso és North ivadékokat vásároltak.

A peronospora terjedése. A magyar királyi ampelológiai intézet közlése szerint az időjárás alakulásából várható, hogy a hősülédések és pásztdések, helyi zivatarok, köd a jövőben ismétlődni fognak. A peronospora rohamos terjedése tehát valószínű. A virágfűrtökön eddigelő Tolcsva, Tiszaföldvár és Bácsfeketehégy szőlőiben találtak peronosporát. Az ampelológiai intézet figyelmezteti a szőlősgazdákat, hogy a fűrdőket a termés megóvása érdekében legsürgősebben porozzák be rézkénporral.

Vajkészítés szintenyészetekkel. A magyaróvári m. kir. tejkisérleti állomás körlelvélben felhívta a tejszövetkezetek szövetségének figyelmét a szintenyészetekkel vajkészítésre. Az állomás a kérdésben és az ahhoz mellékelt füzetben kifejti, hogy a hazai vajunk minőségére és főleg eltarthatóságára sokszor hallatott panaszok csak akkor fognak megszűnni, ha a vajjat úgy, mint nagy vajexportáló államokban régóta teszik, szintenyészetekkel fogjuk készíteni. Felkéri a szövetségek elnökségét, hogy kezdetben egy két szövetkezetben vezessék be a szintenyészetekkel vajkészítést melyek, ha az eljárást begyakorolták, a többieknek iskolául szolgálhatnak. Az állomás a szintenyészeteknek használati utasítást díjtalanul adja, csupán a csekély postai költség terhelné az átvevőt.

Az argentínai gabona fenyegető versenye. A múlt év végén hosszú harcok után révbejuttatott osztrák kereskedelempolitikai felhatalmazási törvényjavaslat tudvalevőleg nemcsak a Balkán szerződés megkötésére, hanem a tengerentuli államokkal, ugymint Argentínával, Chilével és Uruguayval létesítendő megállapodásokra is eléggé messzeterjedő felhatalmazást adott az osztrák kormánynak. Noha a Balkánállamok nyersterménybehozatalának szánt engedmények közelebről és ma még bizonyára érzékenyebben is érintenék mezőgazdaságunkat, nem szabad az Argentina felől fenyegető veszedelmet sem kicsinyelnünk vagy szem elől tévesztenünk. Annál kevésbé, mert jó forrásból tett értesülésünk szerint az osztrák kormánynak feltett szándéka, hogy a felhatalmazási törvényben megadott engedély alapján mielőbb legtöbb kedvezményes szerződést köt Argentínával, amit az osztrák kereskedők és hajózási társulatok nyomatékosan sürgetnének s aminek most már csak a magyar kormánynyal való teljes megegyezésnek illetőleg a magyar törvényhozás hozzájárulásának hiánya áll az útjában. A magyar gazdatársadalom minden kísérlet ellen egyértelműleg felelő tiltakozó szavát.

A világ gyapjutermeleése. Ujabbán ismét a juhtenyésztés nagyobb mérvű csökkenését lehet tapasztalni, amennyiben a tengerentuli államok is mindinkább letesznek róla és a földművelésre térnek át. Így történik ez Ausztráliában is meg Argentínában is. Sok országban a juhállomány számszerinti állapota nem mutatható ki, de az alábbi számok mégis világot vetnek e kérdésre. Európa főbb országaiban 1891-1895-ig 205.500.000 darab, az Európán kívüli országokban 446.700.000 darab juh és kecske volt. 1906-1910-ig ez a létszám 25.000.000-val fogyott meg. Hiányzik az összehasonlításból Orosz-Azsia, Venezuela, Kolumbia és Oranje, amelyek 1891-1895-ben összesen 45.5 millió juhot és kecskét tudtak kimutatni. Ezek az alapokon számították ki a világ gyapjutermeleését, mely 2³/₄ millió bál évente.

Mennyi gabona terem földünkön. Az angol statisztikai hivatal az 1917. évben termelt gabonáról a következő érdekes adatokat közli: Angolország és összes gyarmatain, vagyis 14 millió 500.000 hektáron 188 millió ötszáz ezer hektoliter gabonát termelt. Amerika 24 millió ötszáz ezer hektáron 310 millió háromszáz ezer hektoliter és Európa 50

millió háromszáz ezer hektáron 638 millió hektoliter gabonát termelt. Tehát összesen 1136,8 millió hektoliter gabona termelt 1917-ben a földünkön,

A világ gyapjutermeleése. Ujabbán ismét a juhtenyésztés nagyobb méretű csökkenése tapasztalható, amennyiben a tengerentuli államok is mindinkább letesznek róla és átternek a földművelésre. Így történik ez Ausztráliában is meg Argentínában is. Sok országban a juhállomány számszerinti állapota nem mutatható ki, de az alábbi számok mégis világot vetnek e kérdésre. Európa főbb országaiban 1891-1895-ig 205.500.000 darab, az Európán kívüli országokban 446.700.000 darab, összesen 551.200.000 darab juh és kecske volt. 1906-1910-ig ez a létszám 24.000.000-val fogyott meg. Hiányzik az összehasonlításból Oroszország, Venezuela, Kolumbia és Oranje, amelyek 1891-1895-ben összesen 45.5 millió juhot és kecskét tudtak kimutatni. Ezen az alapon számították ki a világ gyapjutermeleését, mely évi 2³/₄ millió bál.

Ezüst szörme nyulak kiosztása. A nemes fajú nyultenyésztés emelése érdekében a felvidéki miniszteri kirendeltség a hatáskörébe vont vármegyék területén 100 darab ezüstszörű nyultörzset osztott ki és egyúttal gondoskodott arról is, hogy a szaporulat megfelelő módon értékesíthető legyen.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ES KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jókai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

HÁZAKRA

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményyt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Thierry A. BALZSAMA. Törvényesen győgszerész védője

Csakis az apáca védőjegye az igazi. A lélegzőszervek minden megbetegedése, köhögés, vérköpés, rekedtség, hörghurut, tüdőbaj, gyomorgröcs és más gyomorbetegségek, minden belső gyulladás ellen, továbbá étvágytalanság, rossz emésztés, székrekedés stb. ellen biztosan hat. Különböző, szájbetegségek, fogfájás, égő sebek, kiütés, nyilalás és különösen influenza ellen stb. használj: 2 kiscsiny vagy 6 duplaúveg, vagy egy nagy csaiádi nül üveg 6 koronára.

ICH DIEN
Allein echter Balsam
aus der Schutzengel-Apotheke
des
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch Sauerbrunn.

THIERRY A. győgszerész
egyedül valódi

GENTIFOLIA-KENŐCSE

meglehető, csalhatatlan és utóérhetetlen győgszerhatású még a régi, sőt rákos sebekenél, aétülékeknel, dagasztásoknál, gyuladásoknál, kiütéseknel; eltávolít minden idegen anyagot, genyedet, sokszor fölüllegessé teszi a fájdalmas operációt. 2 üveg 3-6 korona.

Cím: Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch.

2390

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Báróss-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap

Alapítványok a kormány hozzájárulá- sával	1,981.700.— K.
Tartalékok	1,933 963 54 „
Összesen:	3,915 663 54 „
901 évi fölösleg	90.849.— K
902. „	59.782.26 „

1903.	109.331.73 „
1904.	72.438 23 „
1905.	61.730.60 „
1906.	39.243.65 „
1907.	41.877.32 „
1908.	81.088 76 „
1909.	106.589.64 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből ugy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-ot díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosítástukat 5% engedményben részesültek. Az 1907. és 1908. valamint 1909. évi üzletfölsleggel pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1909. év végén a tartalékok 1,933.963,54 koronára rúgnak.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatvánnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

2008

Az igazgatóság.

293—1910. sz.
előlj.

Bérlethirdetés.

A kolozsvári ref. kollegium mezőzáhi (Torda-Aranyos vm.) földbirtoka nyilvános árverés útján haszonbérbe kiadandó. A birtok területe körülbelül 500 kat. hold, melynek mintegy 2/3-ad része első minőségű mezőségi szántóföld, a többi legelő és kert; a községben van szükséges gazdasági épületekkel felszerelt udvarház. Vasuti állomás (a Marosludas-Besztercei vonalon) és posta, távirtda, telefon ugyanott. A bérlet tart 1911. október 1-től 1915. október 1-ig.

Bérbevenni szándékozók tartóznak a kollegium pénztárába az ajánlott összeg 20%-át bánatpénzül letenni. A bérletre vonatkozó zárt ajánlatok a kolozsvári ref. kollegium előljáróságához (Kolozsvár, Farkas-u. 16.) 1910. augusztus 1-ig nyújthatók be. Érdeklődőknek mindennemű részlet kérdésben további felvilágosítást írásban vagy élő szóval dr. Incze Béni (Farkas-u. 16.), a kollegium gazdasági felügyelője nyújt.

A kolozsvári ref. kollegium előljáróságának 1910. június 3-án tartott üléséből.

Br. Bánffy Ernő s. k.
elnök, főgondnok.

Szabó Imre s. k.
jegyző.

2462

Keresek 8000 drb. elsőrendű

SZŐLŐ-karót.

Ajánlatot kérek az alanti címre

Nagy Dénes
földbirtokos,

Torda. (Torda-Aranyos megye).

2460

Kévekötő
aratógép

Johnston-féle
uj, bérheadás
miatt 850
koronáért
felszerelve

ELADÓ

Nagy Lajosnál,
Marosbogatón.

2461.

RÖCK ISTVÁN gépgyára

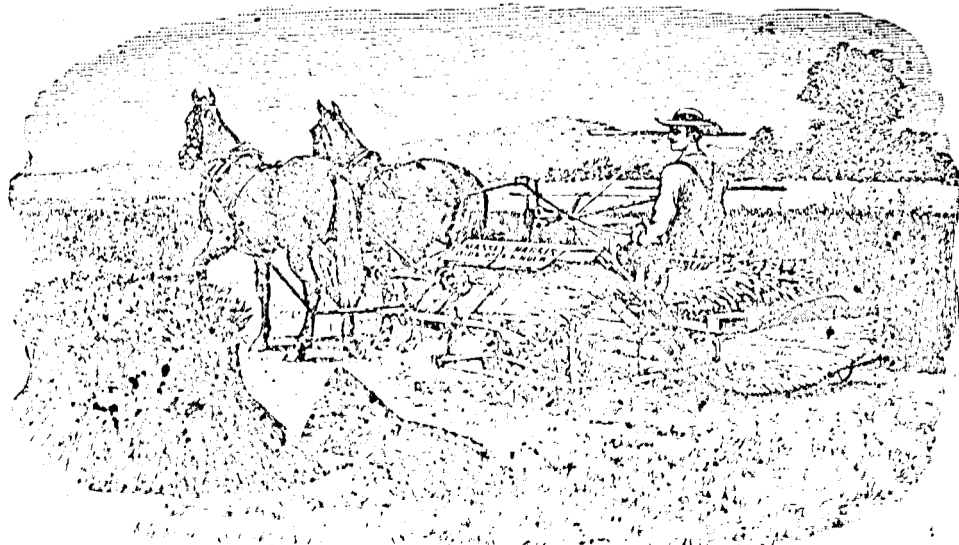
BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

- Alló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.
- Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gázgépek szivó, világító- és kohó-gázüzem számára.
- Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.
- Szivattyuk Worthington és egyéb rendszerek szerint.
- Hűtőtelepek és jéggyárak.
- Gépberendezések malmok, téglagyárak, olajgyárak és kékfestő-gyárak részére.
- Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.
- Borsajtók és szőlőzúzó.

2010

Massey-Harris & Co. fűkaszaló és aratógépgyár.

== Toronto Észak Amerika. ==

A világ legmegbízhatóbb gyártmányai.

Árjegyzéket és árajánlatot kívánatra szivesen küld a

Massey-Harris Co. részvénytársaság

BUDAPEST,
V. Alkotmány-u. 23.

Erdély Legnagyobb Drogeriája!

Háztartási cikkek!

Gazdasági cikkek!

Főraktár mindennemű bel- és külföldi gyógyszer különlegességekből, kötszerek és betegápolási eszközök

ÁLLATGYÓGYÁSZATI CIKKEK

LITTKÉ LŐRINCZ

(ezelőtt Burger.)

Gyógyáru-vegyyszer-, pipere és illatszer üzlete. Kolozsvár, Mátyás király-tér 32. sz. Telefon 250.

HÁZIASSZONYOK FIGYELMÉBE!

Házilag készíthető igen jó LIKÖRÖK és RUMOK előállítására kitűnő FRANCIA AROMAKAT hozok forgalomba, melyeket 1 liter Likör vagy Rum készítéséhez bármely aromába 60 fillérért üvegekben árusítok

Készítése gyors, olcsó és tiszta:

A következő aromákban:

Allasch	Barack	Cognac	Császárkörte	Megy	Rózsa	Törköly
Anisette	Benedictiner	Curacao	Kávé (Mocca)	Narancs	Rum	Vanília
Ananas	Cacao	Chatreuse	Kömény	Punch	Seprő	
			Maraschnó	Pfefferüma	Szilvorium	

Naponta 2-szer postai szétküldés!

Yes amerikai porcelán puder

5 korona helyett csak 4 korona, kisebb doboz 2 korona 50 fillér.

Kérjük gyárunkat meglátogatni.

Falazótégla és tetőcserép

homok és cementből könnyen állítható elő bármely munkás által Dr. GASPARY gépein

Cement lapok, **Cement ürtömbök,**
Cement alagosövek, **Cement salak-téglák.**
Formák: Vízvezeték-csövek, **Ablak-keretezések,**
Kerítés-oszlopok. **Határkövek stb.**

Különlegességi gépgyár.

Dr. Gaspary & Co. Markranstädt, Leipzig mellett,

80. sz. árjegyzék díjmentesen.

Városhoz közeli
vagy jó vasuti össze-
kötésű nagyobb
600-2000 holdas
hirtokot
bérbe, vagy meg-
vételre sürgősen
keresek.
Cimem a kiadóban
(r. y.) alatt.

DUNKY FIVÉREK

CS. ÉS. KIR. UDVARI FÉNYKÉPÉSZEK

ajánlják a mai kor igényeinek megfelelően berendezett műtermüket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe.

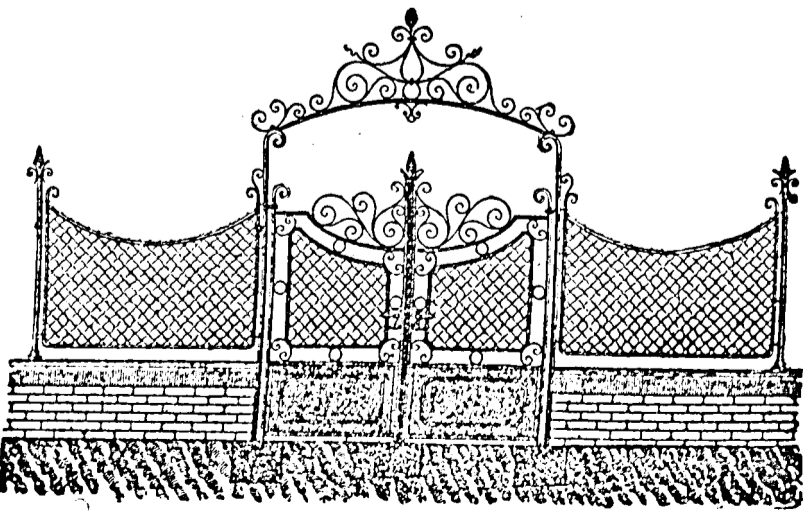
Műtermeik vannak:

Kolozsvár, **Miskolc,**
Mátyás király-tér 10. Városház-tár 20.
Dés, **S.-A.-Ujhely,**
Felsősetátér. Főtér 9.
Sárospatak,
Kossuth Lajos-u. 70.

OBERDING ANTAL

vízvezeték és csatornázási vállalkozó
Kolozsvárt, Bástya-utca 4. szám. (Óvár.)
Telefon-szám: 625.

Készít fürdőszobákat, ciosetteket, mosdó-asztalokat, új házi vezetékek berendezéseket. — Továbbá készít vidéken vízvezeték szivattyú állomással vagy forrás foglалással. — Elvállal jutányos árban évi jókarban tartásokat és minden e szakmába vágó javításokat pontosan és a legújanyosabban.

LÉBER GYULA

Első erdélyi sodrony szövet-fonat, kertkerítés és ruganyos acél sodrony ágybetétek gyára

Kolozsvárt, Egyetem-utca 7. szám.

☎ Telefon szám 439. ☎ Telefon szám 439.
Készít minden e szakba vágó sodrony munkákat izléses kivitelben és gyári áron.

Raktáron mindenformájú kerítés, Hungária és 6 sarkos horgonyozott fonatok is ☐ méterenként 30 fillértől fölfelé.

Nagy képes árjegyzék és minta fonatok kívánatra ingyen küldetnek

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.
 Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők.
 Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.
 Pár és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristof

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktara
 Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 3.

☛ Telefon-szám 567.

☛ Telefon-szám 567. ☛

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédő és futószőnyeg, gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktár.

Szivattyúk és Mérlegek

különleges gyár
Garvenswerke,
 Wien, II., Handelsquai No. 130.
 Miniaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

35.000 bor- és gyümölcs-sajtó, 20.000 gyümölcs- és szőlőzúzó, 300 hydraulikus sajtó, bor, gyümölcs és ipari célokra stb.

került ki a Mayfarth-féle gyárakból.
 Az 1909-iki évben készült

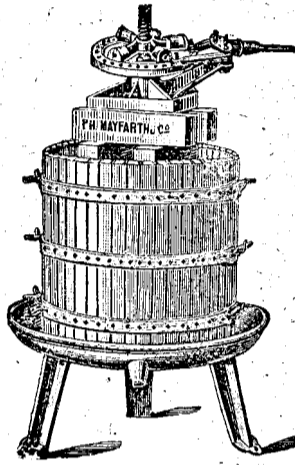
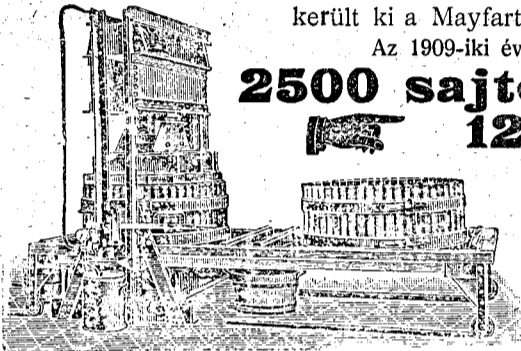
2500 sajtó
1200 zúzó.

Csattanós bizonyítéka ezen gyártmányok föltűnő jóságának.

Tessék bizalommal fordulni

MAYFARTH PH. és TSA.
 mezőgazdasági és ipari gépgyárakhoz,
 Bécs II, Taborstrasse 71.

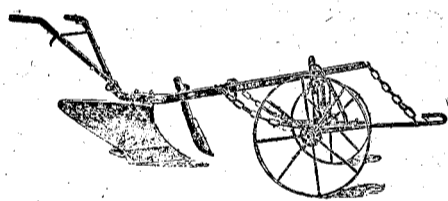
Kittüntetve több mint 650 arany és ezüst stb. éremmel.
 Kimerítő képes árjegyzékek ingyen. Képviselek és viszontelárusítók kerestetnek.
 Tessék mindig a Mayfarth cég nevére ügyelni.

ERDÉLYI BANK és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32

M. kir. szabadalm. osztálysorsjegyek főelárusító helye.
 A bank elfogad betéteket takarékpénztári könyvekre, folyószámlákra s azokat felmondás nélkül visszafizeti.
 Leszámitól, váltókat, utalványokat, járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. stb.
 Értékpapírokat, idegen pénznemeket elad és vásárol.
 Előleget ad értékpapírokra, folyószámlán és előre meghatározott időre.
 Díjmentesen bevált szelvényeket és elvállalja a sorsjegyek revízióját.
 Kibocsát utalványokat, checkeket, hitelleveleket bármely külföldi piacra.
 Rendelkezésre tart felek saját zárai alatt tűz- és betörésmentes pánccsokrényeket. (Safe Deposits.)
 2017 Üzleti órák:
 d. e. fél 9-től fél 1-ig, d. u. 3-tól 5-ig.

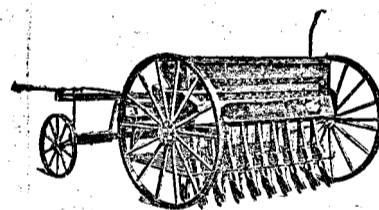
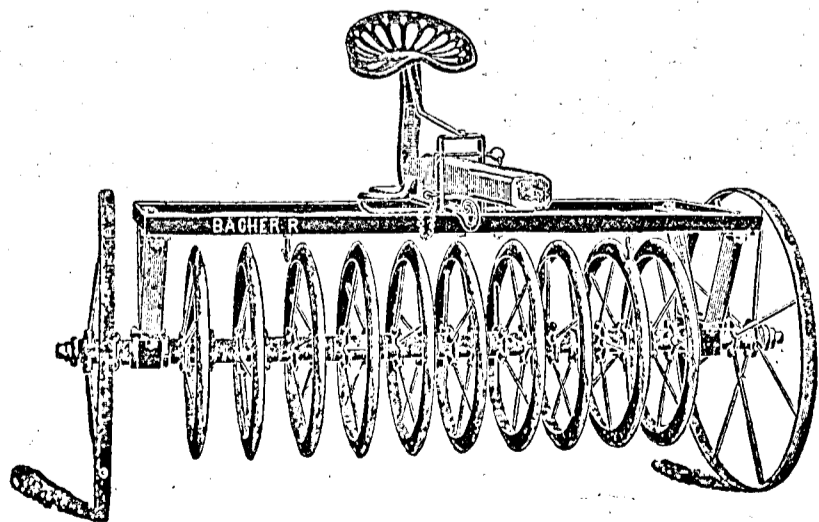
A valódi Bächer-féle törhetetlen fejű

„Acélekék“

ugy a munkateljesítés tökéletességénél, mint kiváló tartosságuknál fogva elsőeknek vannak elismertve.

Campbell rendszerű altalajtömörítők, Tárças boronák, elismert és egyedül tökéletes kivitelben a magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazva.

Olcsó ár és teljes szavatosság mellett.

A „Melichár“-féle

„Unicum Drill“

a gazdák kedvenc vetőgépe. Pontos szabályozhatóság,

gondos kivitel és tartósság tekintetében egy gyártmány sem versenyezhet vele.

Kormányzó szerkezete és kiürítése meglepően célszerű

és a vele való munkát könnyűvé és akadálytalaná teszi.

Óvakodjunk utánzatoktól.

Bächer—Melichár

Magyarországi vezérképviselő:

☛☛☛ Szücs Zsigmond ☛☛☛

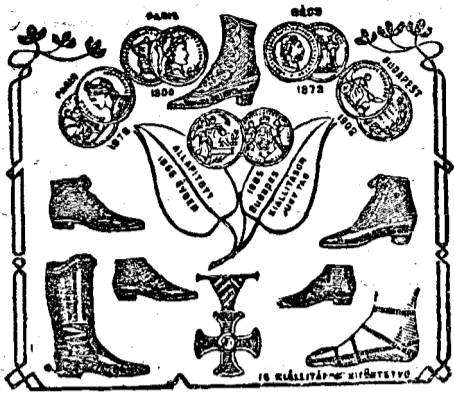
Budapest, VI. Nagymező-u. 68. sz.

Árjegyzék, árajánlat kívánatra bérmentve.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elősmert saját műhelyében készült
FÉRFI és NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

2019

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy hasznáit, a lábra találó cipő beküldésével a egjo bb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68,
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak

Locomobil és gőzcseplőgépek,
szalmakaszalozók, járgány-cseplőgépek, löhere-cseplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szocszkavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytetemes aczel-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Szőlőkötöző-fonál
jobb és olcsóbb mint a raffia.

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben és legjutányosabban a
Fischer-féle

zsák és ponyvagyárban Budapest, Nádor-utca 31-33 sz. szerezhető be. A Fischer-féle szab impregnált szavatolt típusa lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltarthatnak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmának és viszonteladóinak szállítója.

Pontos, szolid kiszolgálás.
Ponyvakölcsönző intézet.
Tessék ajánlatot kérni!

2260

Kwizda-féle

RESTITUTIONS-FLUID

mosóvíz lovak számára.

Szóvédjegy, címke és csomagolás védve.
Egész üveg ára K 2.80.

Több mint 40 év óta használatban az udvari és versenyló-istállókban, elő- és utóerősítésre nagyobb strapák után, inak-merevségénél stb., idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat.

1900. párisi világkiállítás Grand Prix.

Kwizda-féle

Blister,

szúrke, erős bedörzsölés, 1 tégely K 2.—

Póktinctura,

lovak számára, 1 üveg K 3.—

Patakenőcs,

merev és törődött paták megvédésére, 1 szelence à 400 gr. K 2.50.

Pataragasz,

mesterséges pataszarv, 1 rudaes K 1.60

Var-keuőcs

lovak- és szarvasmarhák-nak K 2.—

Szétoslató-kenőcs.

Mirigy- és tőgy-kenőcs. Egy tégely 2.—

Kwizda-féle

Hashajtó piulák,

lovak számára (Physie) 1 bádogszelence K 4.—

Kólika-piulák,

lovak és szarvasmarhák számára, 1 szelence K 3.20, 1 karton K 1.20.

Giliszta-piulák,

lovak számára, 1 bádogszelence K 3.20, 1 karton K 1.20.

Kresolin-kenőcs,

patakonzerváló szer, 1 szelence 1/2 kiló K 2.20.

Mosószappan

háziállatoknak Egy darab — 80.

Nyereg szappan

a nyereg és szerszám tisztítására 1 doboz 2.—

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza, Budapest, VI., Király u. 12. és Andrássy-út 26

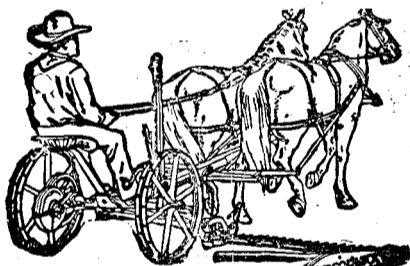

KWIZDA-féle

korneuburgi marhapor

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. — 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejeses fokozására.

1 doboz ára 1 korona 40 fillér.
1/2 doboz 70 fillér.

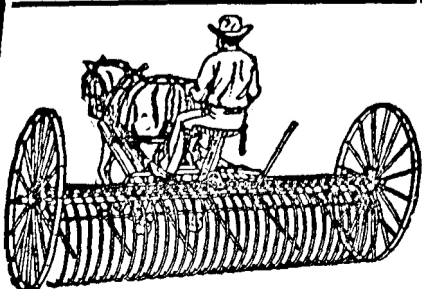
Mc. Cormick fűkaszalógép 3 1/2, 4 és 5 ang. láb metszőszélességben.

Dült gabonában

megint csak a Mc Cormick kéve-kötő-aratógép fogja bizonyítani óriási fölényét minden más gyártmánynyal szemben, mert

szerkezete a legerősebb

a mellett **vonóerőszükséglete a legkisebb**, és szab. kalászemelő-készülékével a legnehezebb fekvő gabonát is jobban aratja, mint a legjobb kéziarató.

Mc Cormick acél-szénagyűjtő.

McCormick

Harvesting Machine Company

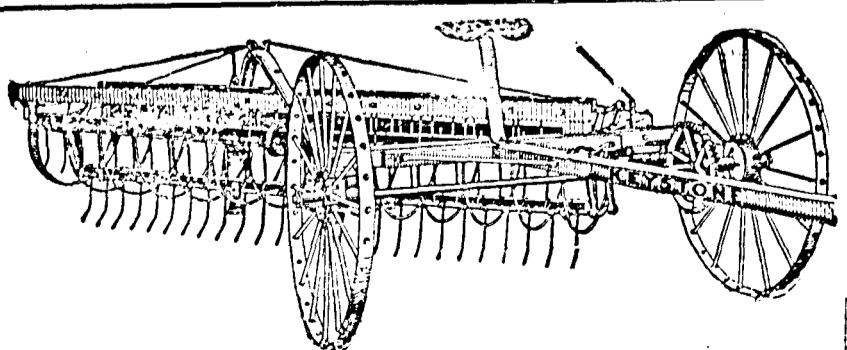
Igazgatóság és főraktár:

Budapest, Alkotmány-u. 12. sz.

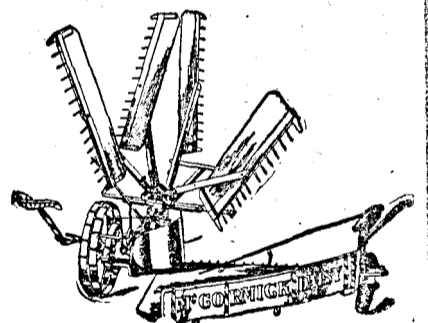
Mc Cormick kéve-kötő-aratógép 5 és 6 ang. láb metszőszélességben.

2098

„Sidelivery” egyesített szénagyűjtő és forgatógép.

Világhírű speciális gépeinkről kimerítő képes leírásokat kívánságra szívesen küldünk.

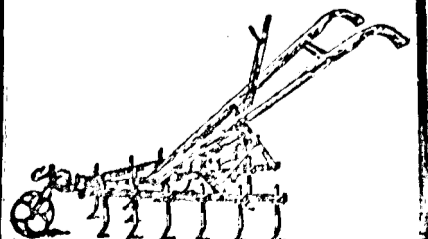

Mc Cormick „Daisy” marokrakó aratógép.

„SIDELIVERY”
egyesített szénagyűjtő és forgató gépünk

az erdélyi viszonyoknak

kitünően megfelel, mert a széna akár fűből, akár vetett takarmánynövényből készüljön is, az első napi száradás után felgyűjtethető és utána azonnal petrencézhető. Számos erdélyi és magyarországi gazdaság tapasztalatai a t. érdeklődőknek rendelkezésére bocsájtatnak.

Tengeri Kapálóéke.